

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-tér, a hidkaputól kimenet balra a 26. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 6 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délen.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Igénytelen nézetek

az álladalmi bányászati igazgatóság részletes szervezése körül az erdélyi kerületben.

Nagy meglepéssel és érdeklődéssel olvastuk a „Kolosvári Közlöny” 36-dik számában, egy szakembertől, az erdélyi bányászat érdekében megjelent cikket. Érdeklődéssel azért, mert ezen tisztán honfi szellemű átlengő ajánlat életrevalóságát tagadni nem lehet, s alkalmazása a bányászat lendülését nagy mérvben fogja elősegíteni.

Kíváncsok tehát, hogy ezen korszerű ajánlat a döntő körök figyelmét ne kerülje el.

Meglepedéssel pedig azért, mert örömmel látjuk, hogy szűkebb hazánk elsőrendű lapja is megnyitotta hasábjait a hazai bányászat körében teendő, mindig fontos, de eddigelő csekély figyelemre méltott, reformok részletes tárgyalására.

Nekünk is sokszor lett volna mondandónk a napisajtó terén, az álladalmi bányászat érdekében. De álladalmi érdekek hírlapi fejtegetése mindig óvatosságot igényelt, s hajdanában igen szűk korlátok közé volt szorítva részünkre nézve ezen munkássági tér, s megvallva az igazat, már becsérzésünket is kétségbevitte volt s feltűnt, mint magyar bányászti szűkebb, fellépni; hiszen a közönség a Bach korszak óta minket is a szűkebb értelemben vett finézok ok kategóriájába osztályozott volt. S némileg, bár hibánkon kívül, szinte jogosan is.

Mióta ugyanis nagy mestertünk, országos hírű bányász-tanácsos, Debreczeni Marci közlünk oly szomorú sorssal kidűlt, s azon zalathnai lelkes magyar bányász-tisztek hazafiságok áldozatai lettek, mi mostaniak az elmúlt jó idők utolsó mohikánjai, igen kétséges helyzetbe jutottunk. Felrostdalt bennünket Sz. Venczel és Halics idegen szülöttjeivel, s ez által a régi szellem is megváltozván, idegenekké váltunk saját hazánkban. Behozták őket, hogy miért, azt a jó Isten tudja; mert szakértő magyar, szász és román bányász fia volt és van ma is mind a bányászat, mind az erdősztet körében, kik már több évek óta várják, hogy ezen idegenes kollegák számokra helyet csináljanak.

Szolgáljon ezen megjegyzés a közelmúlt idők és nézetek áramlásának jelzéséül.

Ezen kitérés, vagy ha úgy tetszik, bevezetés után tárgyakhoz fordulok, mely a „K. közlöny” fenemlített 36 dik számában egy szakembertől megjelent érdekes cikk folytatását, illetőleg részletezését képezendő kísérlet akar lenni.

Minthogy a t. szerkesztő úr az érintett cikkek közlése által eszmésszerű szándékozott felkölteni, legyen szives tehát ezen igénytelen soroknak helyet adni.

A magyar kormány végtelen megoldandó feladásainak, a pénzügyi kezelés rendezése, illetőleg a már meglevőnek a magyar alkotmányos modorhoz illesztése, a szövevényes munkálatok nem a legközömbösebb részét képezi. Nem hiszem ugyanis, hogy valaki azzal ámtsa magát, hogy a közvetett adók s egyéb egyedári-jövedékek nagyobb részét a magyar állam nélkülözhetné. Itt csak a kezelés t. i. a felosztás és behajtás egyszerűsítése s némely elvbéli módosítások lehetőségének kivétele jöhet kérdésbe.

Az álladalmi bányászat is a magyar pénzügynek egy ágazata lévén, nem kíván hosszas bizonyítást, hogy ezen iparág okszerű kezelés mellett az állami jövedelmeknek nem megvetendő részletét képezheti.

Szükséges tehát, hogy a még el nem idegenített álladalmi javadalmak, tehát minden korona- és bányauradalmak, arany-, ezüst-, réz-, ólom-, só- és vasbányák, minden ezekkel rokon-gyárak, jelenlegi elhagyatott ideiglenes állapotjokból kiemeltesse; okszerű rendezés, olcsó kezelési rendszer, s minél egyszerűbb igazgatás mellett szakértő hazafiak kezére bízva, egyöntetűleg, de nem szigorú összpontosítással, magyar szellemben kormányoztassanak.

Azért neveztem én a jelenlegi helyzetet ideiglenesnek, mert mióta a volt Reichsrath egy tetemes töredéke, az álladalmi javak, bányák, gyárak és uradalmak, a tout prix eladását, tehát az álladalmi javak halálos ítéletét kimondotta, az óta ezen iparintézetek csak tengenek, s nyílenek. Rajtok javítás, beruházások hiányában, nem történt, mindentűl a hanyatlás és visszaesés nyomai észlelhetők.

Csuda e tehát, hogy ily viszonyok között, midőn Damokles kardja már évek óta függ fejünk felett, s felülről a támogatás, alulról a bizodalom, munkássági kedv hiányoztat, s a komor reményte-

lenség fellege borította a láthatárt; csuda-e? kérdem, hogy ily kellemetlen constellatiónk között, az álladalmi uradalmak, bányák, s ezzel rokonos gyár- iparos intézetek jövedelmei napról napra apadtak.

Olyan iparvállalat, mely ezek nélkül, reményt veszve, máról holnapra teng, sükert felmutatni képtelen. Már pedig ily sorsa volt az álladalmi bányászatnak már évek óta.

En az alább részletezendő bányahatóság és bányai igazgatóság rendezését illető igénytelen tervezettel csak is az erdélyi részekre szorítkozom.

Mert remélem, hogy általános a meggyőződés, hogy valamint a közigazgatási és törvénykezési szervezet a királyhágóninueni, egyelőre külön, az- az átmeneti modorban fog megtörténni. Hasonlólag az Erdély kerületi pénzügykezelési, tehát a bányai igazgatási szervezet is, a helybeli viszonyok tekintetbevételével, a fölvekből összefüggőleg, de Erdélyre nézve mégis önállóság fognak szerveztetni.

Igénytelen véleményem szerint tehát mind a kincstári hivatal, mind a volt bányász törvényesszék helyreállítandó lenne.

Az első Kolozsvárt, az utolsó Zalathnán. A jelenlegi bányakapitányság megszűnne, azaz csak nevét változtatná meg s folytatná hivatalát, mint bányahatóság és bányabirodás. A szükséges birói személyzet könnyen előállítható, a még életben levő hajdani bányatörvényesszék ülnökökből. A főbányahatóságot természetesen az illető miniszterium gyakorolná Pesten, vagy az ideiglenes alkormánysszék Kolozsvárt.

A kincstárhivatal szervezetét én hosszabbnak, tehát jobban hangzóknak tartom a pénzügyi igazgatóságnál. Különben a név nem lényeges.

A földolag, mit bátor voltam igénytelen nézetként kimonadni, az, hogy a pénzügyre tartozó minden kizemelti közegek az országos kincstári hivatal név alatt központosíttassék, azaz ezen országos, vagy jobban mondva Erdély kerületi hivatal alá rendeztesse a pénzügyminiszterium felügyelete alatt.

Ezen kerületi kincstár-hivatal három osztályból állana, az alább megjelendő tárgyak kezelési igazgatása szerint.

Az első osztályt illetné a közvetett és közvetlen adóügy, bélyegilletékek, dohány és lutri.

A második osztályt a vám, harminczad, posta és távirda (a kereskedelmi miniszterium alatt).

A harmadik osztályt a koronaországok, álladalmi bányák, kohászati, pénzverde s hason- szerű bányászati gyárak és erdősztet. A sóbányász- zat egész terjedelmében a termelés és sóeladási kezeléssel egyetemben.

A kincstári pénztár, valamint a levéltári és irodai személyzet ezen összesített kerületi hivatalra nézve, természetesen alsosztályokra tagozva, csak egy lenne. Ezáltal a kezelési összeköttetés egyszerűsége, és a mi legfőbb meggazdálkodás lenne elérhető.

Magától értetődik, hogy ezen kincstári hivatal mellett, alárendelt viszonyban egy számvévi, azaz, számbírói hivatal is lenne berendezendő, illetőleg a már meglevő számtisztekből átalakítandó.

Hogy előnyös lenne-e a most fennálló vidéki pénzügyi igazgatóságokat (fin. bezirks direction) átalakítva meghagyni, vagy feloszlatni, ezt csak az új kezelési modor részletes elintézése után lehet elhatározni, jelenleg még időelőtti erről szólni.

Az adóhivatalok hogy jelenlegi szervezetekben megmaradhassanak, szinte kétem. Az adóki- vetés és behajtás mindenestre a községek kezébe fog átmenni, illető ellenőrzés s szoros felügyelet alatt.

Az általános véleményezett kerületi kincstár harmadik osztályában az ügyvitel következőleg lenne szervezendő:

A közös főnök, szerintem, kerületi kincstárnok felügyelete alatt, minden szaknak, vagy több rokonos szakoknak külön előadója, referense lenne, u. m.

a) Bányászati előadó az arany-, ezüst-, réz-, vas- és sóbányákat illetőleg.

b) Kohászati előadó a nemes és nem nemes fémek kohászatjára, pénzverdére és vasgyárakra nézve.

c) Uradalmi és erdőszteti előadó, az ezen szakra tartozó tárgyakat illetőleg.

d) Építészeti előadó, az illető személy- zettel, feladata lévén minden a bányászat, kohászat és vasgyárak körében felmerülő építészeti tervek és gépek részletes kidolgozása és végrehajtása.

A mi a külvivatalokat illeti, ezek a kincstár-

ral, illetőleg annak 3-dik osztályával közvetlen érintkezésben lennének. Minden a külvivatalok és a kincstár között még fennálló közvetett közegek vagy hivatalok, mint a jelenlegi főerdő-hivata- lok (forstämter), melyek az ügyvitelt csak hátrál- tatják, s ok nélküli költséget okoznak, legottan el- törlendők lennének.

A bányatermékek jutányosabb és gyorsabb értékesítésére igen kíváncsok lennének legalább Ko- loszvárt, Szebenben és Brassóban álla- dalmi raktárakat, ólom-, réz-, gelét- és vasgyárpar- cikkek elárúsítására felállítani.

Szükséges lenne továbbá a minden igaz ok- nélküli elhanyagolt aranymosást Erdélyben, külö- nösen Oláhpánban, a megszüntetett aranyváltó helybeli beállításával, ha csak kísérletül is ideigle- nesen ismét megindítani. Az aranymosás, különösen nedves és esős évben, még most jutalmas, de mi- óta az oláhpáni aranyváltás és álladalmi mosatás megszűnt, és az illető aranymosók a beváltással a fehérvári pénzverdéhez vannak utalva, ezen iparág is hanyatlásnak indult.

Általában nem ártana Erdélyben az arany- termelés emelése érdekében, a rendszeren beirt bá- nyászokat, mint hajdan volt, előjogokkal felruházni, s különösen katonamentesekké tenni. Hiszen a bá- nyász is éppen annyi veszélyek között teszi terhes szolgálatját az állam számára, mint a köztvíz a harcztérén.

Vannak ugyan Európában államok, hol arany- és ezüstbányák nélkül is több pengő-pézt van for- galomban mint nálunk; de tagadhatatlan másfelől az is, hogy a földgyomrából kiaknázott arany és ezüst, ha hasznát nem hajt is a művelőnek, de ha az előállítás költsége a nyers fémek értékét meg- nem haladja, az álladalomra nézve mégis nagy nyereség.

A mily örömet s közelsimerést vitt ki ma- gának a magyar pénzügyminiszter, egy új urada- lom megszerzésével a magyar korona számára, ép- pen oly kedvetlen azon benyomás, melyet az ora- vicsai és reschicsai arany-, ezüst-, réz- és vasbányák s nagykiterjedést uradalmak a Bach korszak alatti elidegenítés emléke, minden magyar bányász és honfi keblében okozott.

Szóval azon tan, hogy az álladalom ne gaz- dalkodjék, ne bányászkozzék és ne legyen gyár- iparos, tévedésen alapul; mert káros voltát bebizonyítani nem lehet, ha fogyasztásait merőben nem is tagadhatjuk. Hiszen ha az állam ily iparágak által annyi jövedelmet húzhatna, hogy ezáltal az állami szükségletek fedezhetők lennének, s népek megadóztatása nem lenne szükséges, remélem, hogy sem az előzmények észleltetését, sem az erd- mény hasznosságát senki sem vonná kétségbe.

Azért, hogy az eredmény ily általánosságban el nem érhető, hátrányára van-e, kérdem, az álla- dalomnak? ha az adózók terhe részletes könnyíté- se végett az állami szükségletek fedezésére, oly mellékes források is megnyitottnak, melyek a sza- bad versenyt nem gátolják, s mégis a közvagy- nososságot előmozdítják.

Azon ellenvetésből, hogy az álladalom kezé- ben a birtok kevesebbet jövedelmez, mint a magá- nosoknál, még nem következik, hogy tehát túl kell adni rajta. Másfelől ezen állítás nem is tisztán correct, s általánosságban be nem bizonyítható.

Szamos példával lehetne bebizonyítani, hogy sok iparvállalatok, különösen a bányászat körében, melyek hosszas évekre beruházásokat igényelnek, magánosok kezei között rendre tönkre jutottak. Míg hasonló vállalatok az oly sokszor gyanúsított és olcsárolt álladalmi kezelés alatt, okszerű vezetés, buzgalom és kitartás mellett szépen felvirágoztak. Kietlen és kopár vidékeken jólétet, meglegedett s virágzó vagyonos községeket varázsoltak elő; s állam jövedelmét maig is tetemesen gyarapítják.

A magán töképezések, kivált a mostani idő- ben, hol mindenki gözerő és távirdai sebességgel akar gazdagodni, a vállalatba fektetett tüke után, hónapok, sőt hetek múlva, már milliókat akarnak nyerni. S ha remények rögtön nem teljesül, töke- pénzüket legottan visszavonván, felhagynak a vál- lalattal, s tovább huzódva pénzüikkel, oda, hol munka és fáradság nélkül máról holnapra milliókat nyerhessenek, vagy legalább biztosabb kilátások van nyerni.

Ily vállalkozók keze alatt pedig kivétel nél- küli mind ilyenek ezek, különösen a bányászatnál, a kitarás és türelem hiánya miatt, az álladalom nagy hátrányára már sokszor vesztett több szá- ezer értékű kincs a földgyomrában. Mert az el- pusztított s kirabolt s viz alá slyedt bányákat ké- sőbbre még álladalmi erőfeszítés sem volt képes többé rendbehozni s értékesíteni.

x. y.

B. Szolnokmegye főispánjának, Torma K.-nak megnyitó beszéde. *)

Tekintetes megyei állandó bizottmány!

1861-ben julisban volt az, hogy e teremben önök, uraim, a megye közügyei felett tanácskozva, utoljára együtt ülének. Patres conscripti Comitatus!

Hat, és vajh mi nyomorúságos év telt el az óta. Évek, nem kedvezők hazánk közügyeinek; nem legszentebb elveinknek, jogainknak; nem ked- vezők még hűséggel és szeretettel lankadhatlanul ápolott reményeinknek sem. Veszendőbe indult min- den, a mi nek jog, igazság, szeretet, méltány, ki- mély, eszély, ildom vala neve; kétség a győzelem iránt fogta el a hazát, annak minden hű fiát. Egy vala csupán bizonyos, az: hogy küzdeni fogunk elveink, jogaink mellett lankadatlanul; csupán az vala bizonyos, hogy azokból semmit sem fogunk feladni, s ha kell, s ha a hazánk sorsát és jöve- nődjét intéző végzet úgy akarná, reménytelenül, de folyton küzdve a szent igazság mellett, és semmit sem adva fel abból, fogunk a küzdők sorából el- és kihulladozni; ha nem lehet másként, in pavidos ferient ruinae!

S ime akkor, midőn minden elhagyott e vi- lágban s csupán csak Istenbe s ügyünk igazságába vetett hitünk maradt meg kebleinkben, s kezeink- ben a szent lobogó, melyre jogaink örök fényt betűkkel valának írva: az isteni gondviselés vég- hetetlen kegyelme hazánk szent és igaz ügyét diadalra juttatá. Urunk ő Felsége bölcs önelhatáro- zásából megoldá az oly folytonosan a oly hangza- tosan denegált magyar kérdést. Belátta ugyanis, hogy valamint dynastiájának és trónjának, épp egy birodalmának s Ausztria nagyhatalmi állásának tör- ténelmileg bebizonyult talapzata Magyarország és Magyarország népeinek kielégítése a jog, a meg- dönthetetlen történelmi jog alapján. Határozott te- hát, s bölcsen határozott; minek folytán a magyar alkotmány, 1848-i alaptörvényeink, az oly sokáig megtagadottak rehabilitálva lettek.

Jól mondja egy angol író, hogy a történelem ismer férfiakat, kik nehéz körülmények alatt lettek nagyká, híresekké; mert vannak pillanatok, mi- dőn a veszély érzete lehetségessé teszi, hogy egyet- len lélek építsen és döntőn szükség szerint.

Felséges Urunkat ez önelhatározása nagygyá- tette az azt helyesléssel fogadott világ előtt; ha- talmassá megint az európai uralkodók között; ne- vét örökké emlékeztetéssé hazánk történetének lap- jain.

A kibékített Magyarország örvendő tevé apostoli szent királyának koronáját a hazánk al- kotmányának megőrzését, Magyarország területi épségének megvédését ünneplés és visszavonha- tatlan szent esküvel biztosított bölcs király fejére.

Magyarország alkotmánya tehát annyi türes és szenvedés után restitálva, s királyi szent hittel van biztosítva.

Rehabilitálva az ország jogai, alkotmánya ál- talában úgy, mint a részletekben.

Hazánk parlamenti kormányával, független felelős miniszteriummal, s oly köztiszteltett férfiak- ból alakított miniszteriummal bir, kikben a közvé- lemény tartaléktalanul megbízhatik.

Hazánk képviselete akadálytalanul folytathatja törvényhozási nagyfonságú teendőit.

Kiknek nem kell többé külföldön bujdosniok, s a száműzetés keserű könyveseppekké áztatott ke- nyerét enniük: száműzött honfitársaink háborítlan visszatérése biztosítva van.

A csata dicső terén 1848 i vívmányaink oltal- mában elvérzett honfitársaink özvegyeinek, árvái- nak, csonka harcossainak könyve fel van szá- ritva.

Egyszóval: a miért annyi szenvedésben oly súlyos éven át küzdünk, türtünk és szenvedtünk— ime megadatott, el van ismervé, hála a népek és országok sorsát intéző örökigazságu isteni gondvi- selésnek.

E tényeket kellett örömteljes kebellet consta- tálnom, midőn önök tiszteletreméltó gyülekezetéhez szölok. Hiszen e tények tevék lehetővé önök ösz- szegyűlését is; mert jogaink általában lett restitu- tiója, a részletes jogok terének megnyitását termé- szet- s jogszerűleg vonta maga után.

A független felelős magyar kormány első te- endőjének ismeré feltárni a megyék autonomicus jogkörének sorompóit. S ha ezt nálunk Erdélyben később létesíté, mint nál a Királyhágón, s a tör- vényhozástól nyert indemnitas alapján némi, de korábbi országos határozatokban gyökerező alaki különbséggel: megvoltak ama hathatós indokai, miket részleteznem messzebb vezetne, mint a

*) A július 15-ki bizottmányi ülésen.

mennyire kívánatos avagy politikailag ildomos. Hiszen a tks. megyei állandó bizottmány minden egyes büles itéleti tagja bírja méltányolni s át fogja érteni a felelős kormány ez elhatározásának fontos és kimélyt kívánó, de az indemnitás jog-címe folytán helyesen nem is kifogásolható indokait. Erdély közjogi állásának, az állás mindnyájunkat kielégítő mikénti alakulásának meghatározása a felelős parlamenti kormány kétségen kívül való kezdeményezése folytán a törvényhozás első teendői közé fog bizonyára soroltni, s ez csupán csak ide is tartozik. Nyugodtan s teljes bizalommal várjuk be tehát elnyomva természet- s vágy-szerűen alakítható netalán kifogásainkat a törvényhozás kötelező, s kétségen kívül mindnyájunk megelégedésére szolgáló intézkedése. Addig pedig adjunk hálát a büles isteni végeztéknek, szívós enki-tartásunknak, s a felséges király bölcsességének a miatt: hogy együtt vagyunk; együtt, buzgók a haza szeretetében; elhatározottak az érett gyümölcsötök biztosító tette; hazánk, megyénk javának, s a közgazdaságnak előmozdítására.

Hazánk alapjainak illetén egész mérvű restitutiója felett érzett végtelen örömről, fájdalom, egy gyászos s mindnyájunkat megdöbbentő halálesetnek kellett megzavarni, mely kebleinket, főként e perczben, midőn gyűléstünk majdnem kezdetét veszi, keserű érzéssel tölti el.

A fájdalom hangján kell uraim önökhez szólnom!

A férfit, ki a helyet, melyen ülök, egyedül érdeml meg közlünk; ki azt dícsőséggel, egy egész ország tapsai közt betölteni egyedül vala képes: megyénk feledhetetlen főispánját, ki nek nevével megyénk országos elismerés és javallat közt lelt élete utolsó negyedfél évitzedének egész történelme elválaszthatatlanul van egyívő forrva: Weér Farkas elveszítők!

A kérelhetetlen végzet éppen akkor szolítja ki e nemes férfit sorainkból, kit mindnyájunk szeretete, kit nem csak e megye, hanem az egész haza tisztelte kísért sírjába: midőn életére, midőn törhetlen jelleméből, következetes hazafiságából, magas műveltségéből folyó képességeire, fenkült tulajdonaira; midőn jóindulat, mindig igazsághű, mindig méltányos atyai büles tanácsaira, oktatására legégetőbb, legűrtgetőbb, legtöbb szükségűt van.

Áldás megyénk büszkeségének, hazánk jeles fiának emlékére! emlékére a férfinak, kinek az annyszor igazságtalan végzet nem adá meg az örömet, melynek fénye egyébiránt, mint tavasz lehe az éledni kezdő természetet új és friss életre serkenti: a haldokló vőnapjait a remény biztató agyalának segélyével legalább megaranyozá, nem adá meg mondok az örömet, hogy sokat hányatott de általa mindig jól kormányzott, s a kitartás pályájára érdemesült megyénket a valódi alkotmányos élet rév és nyugpartjára kormányozhassa.

Lebegjen Weér Farkas atyai szelleme óva, intve, s büles tanácsot adva mindig közöttünk!

Nyíltan vallom be tks megyei állandó bizottmány, hogy midőn ő eszászári s apostoli kir. Felsége felelős miniszteriumának meghallgatása folytán az elhunyt jeles férfit helyére engemet méltóztá-

tott kinevezni, kétség fogott el az iránt, ha merjem-e Weér Farkas helyét elfoglalni; avagy fejezzem-e ki határozottan, miképp e díszes s ő utána nehezen betölthető helyre örömet elégtelennek érzem? S valóban — nem tagadom el — hogy ezt már-már teendő valék; midőn egy sugallat — nem akarom másképp nevezni — mondá nekem, hogy az elköl-tözött dícső férfi, kinek, hogy, miut sokszor tapasztaltam, szívesen oktatott tanítványa lehettem életem örökös büszkeségére van, ez elhatározásomat tán nem javallaná; midőn egy remény, egy előlegezett hit azt sugallá nekem, hogy tehetségem csekély volta iránt e megye t. közönsége elnéző le-end; elnéző biztos tudatában annak, hogy én ez elnézés fejében önzéstelen hazafiságot, legjobb erőm, hatványozott tehetségem összesített mértékét hozom szorított szűllőmegyém közérdekeinek oltására. E reményben s annak csaknem bizonyos tudatában, hogy e megye t. közönsége szeretetteljes támogatást, melyre oly igen nagy szükségem van, nem vonandja meg tőlem: voltam csupán bátor, mertem elfoglalni e széket, melyen ülök s a melyből akkor keln ki, midőn önök bizalmát s mindazt, mit önök jóvótól állásom elengedhetetlen alapjának tartok, s melyre, ha megnyerném, büszke lenni tudnék, elveszíteni elég szerencsétlen lennék: első s elutasíthatlan köteletségemnek tartandom.

Ennyi mindaz, a mit személyemről mondani óhajtottam. Rövid az egész; multamhoz, melynek érdemeire hivatkoznom éppen nem lehet, idomított; mindent a jövőnek fenntartó s csupán arra hivatkozó. Én bátorságot és erőt az önök javallatából merítendek, s haládatlan önök bátorításáért, gyengeségem elnézéséért, bizalmuk ajándékáért soha lenni nem fogok.

Uraim, mi immár egy szívesen, hazafi köteleseink köztélő tudatával átvállalt munka, egy új aera előtt állunk.

Mielőtt e hazafiai munkára szeretetteljes és mügondtól vezetett kezét tenném, engedjenek még néhány rövid szót intézmem önökhez; rövid szót, mondok, mert a haza szent ügyének, munkáishoz rövid, nyomatékos szavak illenek inkább, sem mint virágtelejes, gyümölcsöt ritkán biztosító mondatok. A haza, a közjó, tőlünk mentől kevesebb szót s mentől több kielégítő, megnyugtató tettet vár.

Mi tudjuk, uraim, hogy a megyei rendszer nem mint politikai testület volt a multban hatásteljes, hanem sokkal inkább azon befolyása által, melylyel a közvéleményt vezérel, intézé. Erre kell tehát gyökerökben megváltozott közviszonyainknál fogva ma, még inkább, mint valaha törekednünk. A közvéleményt kell elvonatkozva a felekezeti, s főként a nemzetiségi, s pártkülönbségektől hatást és eredményt biztosítólag vezetni a végcél felé, a haza s közvetve a megye boldogítására.

Nekünk meg kell mutatnunk, hogy tisztában vagyunk a felől, hogy hazánk — hála az isteni gondviselő szent akaratának — nagy állam levén, nem lehet féltékeny azon igények ellenében, a mikre a kebleben létező különböző elemek jogszerűen törekednek. Nekünk ismernünk kell erőnk, s nem kell s nem lehet haboznunk megadni a jogos és méltányos igényeket bár kinek, bár kik-

annyi gond lesz fordítva; ha majd az ugynevezett conventiók és eszbázások — sit venia verbo — ritkulni fognak, akkor az imént említett, öröklés útján ismétlődött nyavalyák is a ritkaságok közé fognak tartozni.

Az orvosi buvárkodásnak eredményeiben ily korlátok közti értékesítése a nagy közönséggel szemben korántsem ezimezhető a tudomány profanitójának, a dilettantizmus, nyegleség (charlatanería), tudakosság, vagy kuruzslás előmozdítójának; sőt az mindezeknek ellenkezője: mert lerontja a kasztellem választfalait, osztalja a nép közt elterjedt és burjánként bujálkodó baliteleteket, lerántja a tudatlanságot úzkerdesi ezélokra felhasználó nyegleség álarczát; de forduljunk e cikk homlokára tett tárgyhoz, a korunkbeli fulgyógyászathoz, mely ámbár fiatal csemétéje levén még a gyógytudománynak; ámbár távol áll még az óhajtott tökélytől, már is — ezülszerűbb vizsgálási eljárás, és úgy a beteg, mint a hullán tanulmányozott igazságok folytán — kivált el nem hanyagolt körösetekben szép eredményeket bír felmutatni.

A testnek egy részére és egy betegségére nézt sinez talán a nép közt, de sőt a mivelt osztálynál annyi téveszme elterjedve, mint éppen a fülbántalmak és a siketség körül. Az orvostannak egy része iránt sem viseltettek az orvosok ösidőtől fogva oly közönyösen, mint éppen a fülészet iránt, és míg Herodot 456. Krisztus születése előtt már az egyiptomi nép szokásainak elősorolása közben olyan orvosokról teszen említést, kik csak a szemeket gyógyították, e század elején még csak egyetlenegy felkent papja sem volt a fulgyógyászatnak, és a mult századnak egy laicusa, Guyot, postamester Franciaországban (1712.) vala az első, ki siket levén maga, saját szájjuregét át egy erőcső segítségével a dobüreg kutaszolását hajtotta végre,*) mely találmány sokkal később az orvo-

*) Hogy a szájpaddás megett, az orrüreg oldalsó és hátsó falát mellet egy csatorna végződik, mely a dobüregből veszi eredetét, és másodikban fülkájának után Eustach-féle kúrtnek nevezetik, régóta tudva volt.

nek; biztosítva levén örök s méltányérzetünk öndatata által arról, hogy a jogtalan túlzást, a nem motiválható ábrándok után való törvénytelen törekvéseket bár mikor korlátozni képesek, s arra feljogosítottak vagyunk.

Egyszóval, nekünk méltányosoknak, igazságosoknak kell egymás iránt lennünk; türelmeseknek egymás, képzelte igényeinkből, vagy emberi gyengeségeinkből eredező botlásai ellenében; mivel a közegyetítés, a közönség a hazaszeretethen s a haza javára csak így, csak ez úton létesíthet, s crystallizálódhatik tartóssá.

Tisztelnünk kell a jogot közösen, közös áhitattal. Méltányosoknak, testvéreileg igazságosoknak kell nemzettársaink iránt lennünk; mivel csupán így, ez alapon kívánhatjuk meg, hogy a törvényparancsolta engedelmisségen kívül azok is egyformán, a miénkkel közös szeretettel, hűséggel és buzgósággal csüngenek alkotmányunkon. Nekünk a közös szabadságot szeretettel osztva meg mindenkivel, ki e hazában lakik s annak polgára — en példánkkal kell követnünk, s követve igazat adunk amaz örökkön örökké való államszabálynak, hogy a szabadság akkor is jó, s tán akkor legjobb, ha másokkal közösen élvezzük azt.

Uraim, a megyei autonómikus jogok alig várt gyakorolhatóságának, a szabad önkormányzás jogkörének sorompói nyitva vannak.

Foglaljuk el az oly régóta nélkülözött tért; foglaljuk el kíséretében lankadhatatlan hazafiai tett-vágyunknak, közügyeink iránt mindenha tanusított buzgóságunknak; kíséretében az igazság, a haza alkotmánya s koronás apostoli törvényes királyunk iránti odaadó hűségünknek; foglaljuk el kíséretében az egymás s nemzettársaink iránti méltánynak, kimélynek, szeretetnek, igazságnak.

Midőn önök bizalmát, elvőző támogatását, szeretetét, melyekre nekem, mint e megye főispánjának, oly nagy szíkségem van; melyeket állásom megingathatatlan szilárd alapjainak tekintek; melyek egyedül képesek csekély örömet megedzeni, bátorságot adva a tölem nem keveset követelő jövőre — újból is kikérnem: van szerencsém Belső-Szolnokmegye állandó bizottmányának az új aera-ban első ülését megnyitottnak nyilvánítani.

Levelezés.

Buda, 1867. jul. 28-án. (Közlemény a budapesti tanári egylet július 27-iki üléséből.) — Felolvasatván a mult ülés jegyzőkönyve, elnök Dr. Lutter Nándor felszólítja az ülés tagjait, hogy ha valami észrevételök van a jegyzőkönyv iránt, azt legyenek szívesek megtenni. Seakinek észrevétele nem levén, az elnök jelentést tesz azon küldöttség eljárásáról, a mely a végett volt megbízva, hogy a már elkészített "memorandumot" az okt. ügyi miniszterhez benyújtsa. Báró Eötvös József okt. ügyi miniszter ő nmlga a küldöttséget igen szívesen fogadván, kijelentette, hogy az egylet oly munkát készített és annyit tett, hogy azért a legszívesebb köszönetet kell kifejezni, mert nehéz feladatát a szakfértak által készített emé mü által igen megkönnyebbitve látja. Ezután barátságos beszél-

sok által is fölkarolva levén korszakot képzett a fulgyógyászatban. Nem csodálhatni hát, hogy az újabb korig a fülbántalmak dolgában irt értekezések egy közepes termékenységi regényírónak munkáival Sulyra nézve nem mérközhetnek!

Ezen közönyösséget a fül és hallás iránt a nép teljes mértékben egész mai napig osztja; az anya gyermekének fülfolysát ártatlan ótvárnak tartja, melyet a világrt sem kell felemlíteni, pedig valaminthogy minden ember magamagának első orvosa, a mennyiben a tanácsadásra fölkért orvosnak betegsége multját és addigi fülfolysát elmondani tartozik: hasonlag a gondos szülének forró nyavalya által sujtolt gyermekénél egyebeken kívül arra is kellene figyelni, nem hibázott-e azóta meg halló tehetsége? nem foly-e a füle? vagy nem kapkod-e a gyermek fültájához? nem árulja-e el arezvonásai és mozdulatai által, hogy füle, fél feje, fogai és torka felfölül fáznak? nem volt-e a gyermeknek megelőzőleg fülfolysa, mely hirtelen megállt? ezek mindannyi lényeges dolgok az először belépett orvos tájékoztatóására nézve, mert valóban a fülhajók gyakrabban, mint a hogy eddigelő fültették és szorosabb viszonyban állanak a gyermek, de sőt a felnőttek forró nyavalyáival, mint eddig gondolták; végre a betegség jó vagy bal sorsa komolyan függhet a hozzájárult fülbántalom számavételétől — lehet, hogy nem minden egyes esetben, de elég gyakran.

Durva kiméletlenség és gondatlanság a hallás szerve iránt, melynek szerkezete sok tekintetben épp oly csodálatraméltó, mint a szemé, és mely a beszédnek, az emberi lénynek az állatok felett eme nemes praerogatívájának főtényezője, örökké napi renden volt; bünösöknek fülkagylókat, bizonyos büntényekért levágni régenten nem volt ritka dolog; az ökölvívok elleneiknek fülporozogójára fülöz-ták ütéseiket, miről a reánk maradt megymorított fülti hős szobrok tanuskodnak; a fülnek megütését (Ohreife) ránczizgalását jámbor tréfának tartották, és a fülczimpa átfúrásától veszélys bajoknak elhárítását remélték; egy szóval: a fül valamennyi érzéki szerveknek hamvipipelyként szolgált; pedig a fülkagyló nemcsak a hanghullámok összegyűjté-

getésbe bocsátkozván ő nmlga, tudakozódott az egylet állapotáról, s aziránt becses pártfogását megígérvén a küldöttség eltávozott.

Az elnök kijelenti, hogy az egylet e részben is mindent megtett, mit tenni hatalmában állott, bizik s reménytel van a jövő iránt, mint a mely meghozza tanügyünk várva várt fölvirágzását.

A mai ülés legfontosabb részét, még a mult ülésen „egy országos közéletnádai tanári-egylet“ alapszabályai kidolgozása végett kiküldött választmány jelentése képezte. Ez alapszabályok részletes ismertetésébe nem bocsátkozom, minthogy úgy is hirlap útján közölteni fog, s külön lenyomatban is minden tanintézethez el fog küldetni.

Az egylet az alapszabályok egyes pontjai megvitatásába nem bocsátkozott bele, minthogy azt az összehellendő országos tanáregylet teendőjéül tekintti, s minthogy az, az azt készítők által, mint javaslat fog kinyomatni, s terjesztetni az „országos tanári-egylet“ elé.

Hosszas vitára adott alkalmat az, hogy mikorra lenne legcélszerűbb összehívni az „országos tanári-egylet“. Végre is abban lett a megállapodás, hogy jelen évi aug. 21-dikén legyen az első ülés, az azt megelőző este, azaz: 20-kán este pedig egy barátságos összejövetel az Állatkerti vendéglőbe.

Végül egy bizottmány nevezetett ki, a melynek tiszte felszólítani az egylet tagjait, hogy azok közül, kik lennének szívesek az eljövendő tanároknak sziklást adni.

Ekként tehát „az országos tanári-egylet“ nem eszme, nem reménynek marad többé, hanem rövid időn a tanügy barátai örömeire ténynyé válik; adja Isten, hogy ez alakuló egyesület munkálkodása legyen oly áldásdús és gazdag aratású a hazára, mint a minő óhajjal vártuk annak létrejöttét.

Demeter Ferencz.

Maros-Ujvár, július 24 kén, 1867. — Ha az ember Felvinczről Medgyesfelé utazva, a Maros bal partján elterülő Maros-Ujvár-aknán széttekint, alig hiheti: hogy csak 80 év előtt e helyen nádas mocsárok körül — egyszerű pásztorsip mellett — baromnyájuk legelészték, emelkedettebb részeit pedig tengeri és búzakalász hullámozta körül, hol most a magyar királyságnak egy csinosan rendezett, mintegy 2500 lelket számító s évenként 3—4 milliót jövedelmező sóbánya-telepje áll.

Miután a helybeli lakosság részint hivatala, részint munkálata után járó készpénz fizetéséből piacon szerzi be a szükségleteihez tartozandókat, ennél fogva M. Ujvárnak pénteknapra hetivásárait, melynek közönsége egész Aranyosszékből, Alsó-Fehérmegyének csombordi, szent-benedeki és m. ujvári járásából tekintélyes számmal szokott begyűlni, n. enyedi, tordai kereskedők, tótok és kézműparosok különféle árucikkkel bővön látják el. Közlebbi időkben nem is maradt egyéb óhaj-tani való — a napisükséget illetőleg — mint ezen a N. Enyed, Balásfalza, Dícső-Szent-Márton, Maros-Ludas és Torda között elterülő tágas vidék központi helyén füllállandó „Gyógyszertár“ léte-zése.

sére szolgáló szükséges eszköz, hanem egyszerűs mind az emberi alaknak egyik nem megvetendő ékessége, melyet kár eldugni, mint ezt többnyire teszik; elég szép az magára, ha szabályosan van a természet-től mintegy kiesztorgályozva; nem szükséges, bár szokás útján divattá vált fülbevalókkal azt a nyakra lehazni. A fülkagyló nemcsak az ábrázatnak, hanem Dr. Amedée Toux, francia lélektanár szerint a lelki jellemnek is kifejezéséhez oda tartozik; szerinte egy csinos, kiesiny, a főhez kedvező szeglet alatt illeszkedő fül nemes indulatra mutat, míg az otromba, nagy, sötétpiros, lapos és a fültől elálló fül állatiaságot árul el; továbbá azt állítja, hogy a gyermekek és szülők közti hasonlatosság semmiben sem mutatkozik oly hiven, mint éppen a fül alkotásában, így végezvén tételt: „montre moi ton oreille, et je te dirai, qui tu es, d'on tu viens, et ou tu vas.“ (Mutasd füledet és megmondok, ki légy, honnan származtál és mivé léssz.)

Igaz ugyan, hogy már a természet maga hát-térbe szorította a fülszervet, míg a látás, szaglás és ízezés szervei az emberi fejnek front — oldalát foglalják el; igaz továbbá, hogy a közéletben a hallási tehetség oly foku finomságára nincs szükségünk, mint a látásra, és ezért számtalan rosul halló csak akkor veszi észre ki tudja mióta kezdett siketségét, midőn másik, addig épp fülének hallása megromlik. Weber berlini fülörvos szerint 1000 egészséges és állítólag jól halló egyén közl, órájának perczegését vévén a hallási távolság fokmérő-jéül, csak 400-nál talált tökéletes hallást, míg a többi 600-nál, vagy mind a két hallószerv, vagy az egyik nagyobb kisebb mértékben szenvedett. Azonban egy bizonyos határon túl a nehéz hallás az illetőnek életpályáját áthatja, a társaságnak ter-hévé változtatja és bizonyos boldogtalan vagy bárgyú kifejezésnél fogva, mely a siket arcuzatján nem szokott hiányozni, gúnynak teszi ki, és mint-hogy ezen baj többnyire már a gyermekkorban ve-szi kezdetét, még pedig leggyakrabban fülfolysából,*)

*) Borzasztó, de igaz tény, hogy a frankhoni siketnéma-intézetekben lakó növendékeknek 5-6 éves csecsemőkorában fülfolysában szenvedett, és okszerű gyógyítás mellett a társadalm számára meg lehetett vála menteni.

TÁRCZA.

A fulgyógyászatnak és a fülbetegeknek sorsa hajdan és most.

Tudományos haladást, vagy humanistícus törekvést, különösen olyant, mely embertársunk testi vagy szellemi jólétét közvetlen érdekl, korunkban minden mivelt ember, bár nem szakértő, tudomásul szeret venni, nemkülönben a szakfértu, ha szakmájába vágó, közhasznú ismereteket tágabb körökben terjeszthetni módjában van, azokat par pruderie nem szokta mai nap szekrénybe zární. Nem tündöklési vágy, nem ephemer divat, nem unalmat üző kedvtöltés bírja egyszer-másszor komoly tudósainkat arra, hogy a székvárosokban mivelt kör előtt előadásokat tartsanak, hogy orvosainknak legderekabbjai arról, mi testi jólétünket fenyegeti, egészségünket veszélyeztetí, nyilvánosan értekeznek, hanem inkább a korszellemnek kívánalma ez. Az efféle kérdéseknek szőnyegre hozatala annyival szükségesebb ma, mint hajdanában, a mennyiben orvosokul ez idő szerint a nyavalyák keletkezési okaira legtöbb sulyt szoktunk fektetni, és feltéve, hogy az orvosi tudomány jelen irányát felfogtuk, és hogy nemesebb értelemben akarunk orvosok lenni, igyekeznünk kell a diateticának, ezen a gyógyászati legdicsőbb ágának számára lehetőleg széles területet kivívni. Eclatans példa erre a zöld szoba-tapetok által többször észlelt betegségek, melyek a legtarkább diagnózisok alatt és sikertelenül kezeltettek, míg mireny (arsen) általi mérgezéseknek ismertették fül és ketségbevonatlanul kiderítetett, hogy ama szabadisztervényeknek lassu elmállódása következtében a festékül használt mireny láthatatlan parányok minőségében a légzésre szolgáló levegőhöz vegyül. A siketnémáság, a görvély (scrofula), a kancsalság, a döreség (cretinismus) és a golyva — statistikai adatok nyomán — a rokonok közti házasságok gyakoriságával egyenes arányban állanak, és ha majd idővel nemcsak a lovakkal és dinnyéknél, hanem a fajnok tökéletesítésére is, vagy legalább el nem korcsosodására ugyan-

Maga a t. megyei tisztás is átlátta annak szükségét, s fölterjesztette a haza főkörmányszékhez. A főkörmányszék pedig a M. Ujvárt létesítendő gyógyszerári állomást nem csak hogy elhatározta, hanem pár év előtt arra pályázatot kirdetett, azt okleveles gyógyszerész t. Ujvári Sándor úr által töltötte be.

Fiatl gyógyszerészünk tiszta új szerkezetű, nagyon izletes és válogatottan kiállított gyógytárát folyó évi jun. 13-án a vidék s közönség használatának meg is nyitotta, mely által egyfelől a haladásnak, sokkal inkább pedig a szenvedő emberiség igényeinek van elég téve.

Ezentúl tehát Maros-Ujvárt a vidéki és átutazó t. közönség — a nagybírt s valóban gyönyörű sobányán és népes hetivásárokon kívül — nem csak egy tökéletesen felszerelt csinos alaku és dús tartalmu „gyógyszertár”, hanem annak tulajdonosa és kezelőjében egy finom modoru művelt, szakértő gyógyszerészt is fog fölismerni és tanálni, olyant, ki — és a mely — úgy a helybeli, mint a vidéki t. közönség várakozása és szükségeinek teljesen megfelelend.

Midőn e sorokat végzém, veré fel aknai közönségünket azon feketén sötétlő „füstgömb”, mely délutáni 2 órakor a magaslaton fekvő Felső- vagyis Szalmás-Ujvárt lángborította. Nehány perc alatt a falunak mintegy hatodrése, hol a tehetősb gazdák laktak, egészen leégett; nem maradt semmi, csak a puszta föld. Szerencse, hogy e tűz hordás előtt történt! Biztosítva nem volt senki. Viz távol-ság miatt keveset lehetett segíteni. Meg lehet róni a helybeli előjáróságot azért, hogy sem oltási eszközökről nem gondoskodott, sem az oltás körül semmi erélyt ki nem fejtett. Dícséretet érdemel azonban az aknai közönség, mely kitartólag működött mind végig, s főleg egy nagy-enyedi deák igen sokat tett a gróf Mikó údvar gazdasági-jének lakása és javai megmentésére, fájdalom, mégis a lakház minden épületeivel együtt leégett, melynél legtetemesebb a kár. Közlebb Aranyosszék Mo-hács nevű helységének is nagyobbrésze elhamvadt. Mindkét helyen „gyufávali gyermek-játék” okozta a szerencsétlenséget.

Sebestyén Áron.

KÜLFÖLD.

DUNAFEJEDELEMSÉGEK. Románia ugy látszik a gyakori trónváltások színtere kezd lenni. A hohenzollerni dinastia rövid uralma minden jelek szerint vége felé jár. Azok, kik Rómániából jönnek, a helyzetet, melyben Károly fejedelem van, reménytelennek festik. A hivatalnokokra nem támaszkodhatik. A hadseregnek a fejelem meg van bontva: az engedetlenség, maga a fejedelem személye iránt, napról napra jobban nyilatkozik. Az egész országban nincs párt, melyre támaszkodni lehetne. A bójár párt nem akar róla semmit tudni; s a radikálokról ugyanazt lehet mondani. Ehez járul még azon particularistius tendentia, mely Moldvában naponként mindinkább nyilvánul. Szóval, a romániai állapot a legreménytelenebb és elfoglatlan emberek azon meggyőződésben vannak, hogy Ká-

nagy korában pedig a reá hajlammal bíró ember-nél hűlőből szokott támadni: egy a szülőknek mint a felnőtt egyéneknek éber figyelemmel kellene mindannyiszor a hallás legesekeylebb foku romlását követni, nehogy megrögződjen és idővel magát földsiséggé kinyője. Lesznek ugyan, kik egy néhai kolozsvári híres orvos véleményét — a szemre nézve — osztják: „hiszen a két szem, a két fül esk luxus! fél szemmel és fél füllel lehet látni, hallani eleget;” de ezek nem értik a természet böles gazdálkodását és nem tudják, hogy milyekben semmi fülöleg nincs. Bizonyos iparüzleteket, mint például a csizmadiaságot fél szemmel folytatni sikeresen nem lehet, annál kevésbé a mérnökséget és más oly foglalatosságot, mely a szemnek nagyobb kitar-tását és terjedtebb látkört igényel. Így áll ez a nehéz hallásról is.

Mások megint azt erősítik — imitt-amott még orvosok is — hogy a fülbetegségnél az orvos mit sem lát és a beteg mitsem hall; vagy hogy a megkeményedett fülcső dugasznak ki-feeszkendezésén kívül nincs fülgyógyá-szat; hogy a ki sikert, annak is marad mind végig. Ezekre csak azt feleljük, hogy a tudás, a pontos diagnózis, azaz: a fülbajnak föl-ismerése, — mi tekintetben a vizsgálatra használt tükrök és világitási modorok jelenben tetemesen könnyítik a fülörvost — úgy, hogy szinte csak is a szem-szeretben szokott biztosságot nyújt — hogy: mondom a tudásból merített meggyőződés, mindig többet ér a kényelemmel karöltve járó tudatlanságnál, sőtétben tapogatódzásnál és hogy a bár nem is min-denkor sikeres működés mindenesetre érdemtelje-sebb dolog a közönyösség és előkelő ignorálásnál.

Nem lehet szándékom a fülnek dieteticáját egy tárcacikkben megírni, sem pedig orvostársaim közt a fülészet számára proselytákat szerezni, kiknek jobbjaí am egy is velem egy véleményen lesz-nek, és habár valamely szakmával specialis termé-szeténél és szük gyakorlati terénél fogva, gyakor-latilag nem is foglalkoznának, az arra czélzó igye-kezetből a gyámoltást és méltánylást meg nem tagadják; végre nem is lehet szándékom a fül bel-szerkezetét és elragadtató, gyönyörű alkotását

roly hercege idegen segély nélkül nem soká fog ülni a romániai trónon.

Az Oláhországától elszakadni kívánók bizott-sága Moldva összes senatoraihoz s képviselőihez megküldte körlevelét egy gyűlés tartására; mi meg is tartatott; eredményét még homály fűdi.

OLASZORSZÁG. Az Olaszország helyzetére vonatkozó újabb tudósítások meglehetősen ellent-mondanak egymásnak; hol féltik Rómát a garibál-distáktól, hol nem. Egyik lap szerint Ratazzi kér-dést intézett a pápai kormányhoz, ha nem tartja-e szükségesnek elfogadni az olasz fedezetet is; má-sik szerint az olasz kormány éppen nem osztja azon aggodalmakat, mintha a garibáldisták Rómát megrohanának. Az erőlyes rendszabályok azért nem maradtak el, s Revel gr. hadügyminiszter körlevelet bocsátott a pápai határokon álló csapatok pa-rancsnokaihoz, melyben a legszigorubb éberségre szólítja őket s utasítja, hogy a szabadcsapatok mindennemű támadási kísérleteit teljes erőlyel utasítsák vissza. Ha ily bandák az első felhívásra nem adják meg magukat, vagy éppen ellenszegülni akarnak: úgy a csapatoknak minden tekintet nél-kül kell élni fegyverükkel s az ellenkezőket meg-fenyíteni.

Hogy azonban valami tengeri merényletnek is eleje vétessek, a tyrrheni tenger felett a római partokon olasz gőzösök fognak őrködni. Jelesül a „Maria Adelaide” corvette, melyet nem sokára több olasz ágyunaszád követend, utasítást nyert, hogy a római párt felett őrködjék s a tettpártnak minden kiszállási kísérletét megakadályozza.

E rendszabályokból éppen nem tűnik ki, mint-ha azon meggyőződésben élének Florencében, hogy a garibáldisták mise-hallgatás végett csoportosulná-nak Róma körül; azon Róma körül, melyben egy-mást érik a véres összeütközések a csendörök és brigantik közt. Ehez legújabbban a „La Presse” következőket közöl: A Garibaldi-féle felkelés ki-törő-felben van. A legheitebb forrásokból halljuk, hogy Garibaldi formális parancsokat menesztett a bandita főnökökhez, kik fővezetése alatt állanak. Egyidejűleg értesülünk, hogy Velencében zavarok ütöttek ki, melyek megállapított tervvel látszanak összefüggésben lenni, a czél t. i. az olasz kormány-nak lehetetlenné tenni, hogy a rómaiakat védhesse.

Az „Opinion” a „Moniteur” jegyzékéről szól-ván, ezeket jegyzi meg: A „Moniteur” joggal szá-míthat a szeptemberi szerződésnek az olasz kor-mány részéről való loyális keresztülvitelére, — azon-ban teljesen feleli, hogy ez egyezmény Francia-országot is kötelezi. A „Moniteur” csak egészséges politikát követ vala, ha egyidejűleg biztosít, hogy Franciaország a szerződést — annak betűszerinti értelmében véve — nem szándékszik megcsontitni. Azt is be kellett volna látnia, hogy Rómában nem franciaia, hanem pápai csapatok vannak; tehát hely-telen dolog, hogy pápai csapatokat franciaia tá-bornokok vesznek szemle alá.

FRANCZIAORSZÁG. A harezias kedvről, mely jelenleg a franciaia nemzetet lelkesíti, így irnak a „Kr. Ztg.”-nak: „Az események színhelyén a dol-gok állását egészen más színben tanultam ismerni, mint azt hazai lapjaink rajzolják. Valóban, ugy

népszerűen előadni, egyéb czél nem lehetván elő-tem, mint bebizonyítani azt, miszerint fülgyógyá-szat csakugyan létezik és hogy ha nem is lehet minden sikert oly ecfatans módon és oly rögtön meggyógyítani, mint például ha egy 19 évig a fülben rejtett és gazdja által nem is sejtett cseszernyemagot kiveszünk; mindazonáltal a megsemmisített hallást néhány perc alatt helyreállítani, ha más okból is származott légyen, elégszer sikerülend; a romlásnak indult hallást pedig jelen fokában legalább megtar-tani, más esetekben pedig a betegfájdalmait eny-híteni; az undok kifolyást a fülből megállítani, sőt az életet is megmenteni, elég gyakori eredménye lesz az okszerű mai fülgyógyászatnak. És ezen eredményeket a nélkül érjük el, hogy a beteg nyak-ára hólyaghúzókat alkalmaznának, tarkóján szőr-zsinort áthuznánk, vagy izzó vassal megsütögetnők, vagy fültő melletti csontját megfűrnők, vagy gyom-rát irtalmatlanul meghajtanók, mint ez annalkötte minden igaz ok nélkül holmi ábrándos elmélet nyo-mán általánosan történt.

Igy áll a dolog a fülészettel jelenleg, és eny-nyit tudni róla, a közönségre nézve nem tartok fö-lősegesnek; még gyenge csemete az összes orvos-tudomány fáján és ápolásra van szüksége. Még sok van hátra; sok még fölfedezni való benne; de azért ne legyünk hálátlanok és igazságtalanok irányában. A fülgyógyászattal foglalkozó szakorvos, mely e szakma természeténél fogva Kolozsvártól leginkább a sebészet tanárát fogja megilletni; de töle viszont, hogy mivelje, következhet is — ezen nemes hivata-lában alig fog babérokat szedhetni feje számára; fárasztó és gyakran — elérhető gyogyeredményben hálátlan válközás lesz az reá nézve és sok időt ve-szen igénybe; mindazonáltal az orvos nemcsak gyó-gyász, de egyuttal természetbuvár is lévén, tudomá-nyos foglalkozásában is jutalmat talál, és ha a tévedésnek vagy botlásnak ki is van téve olykor, azzal fog vigasztalódni: et voluisse sat est, vagy azzal, mit egy nagy német költő mondott:

Es scheint fast die Bestimmung des Men-schen zu sein: Nicht Wahrheit, sondern Ringen nach Wahrheit.

Dr. Nagel Emil.

látszik, mintha a francziákat lázas harezvágy fogta volna el, mely őket képtelenné teszi a józan ellen-vetések meghallgatására. Hogy Napoleon nem akarja a háborút, mert általa sok mindenféle ve-szélyeztetik, az oly bizonyos, mint hogy Vilmos király sem óhajt háborút Franciaországgal, mely korántsem tréfa és melyben semmiesetre sem ejte-nénk 53,000 hadifogolyt. De 1866-ban a király szintén nem akart háborút Ausztriával, de az azért mégis bekövetkezett. Minden vagyonos franciaia át-látja, hogy az észak-német szövetséggeli háborúra sem okszerű indok, sem eszélyes czél nem létezik, de bármennyit foglalkozzanak a különböző társa-dalmi osztályok ezen kérdéssel, elismervén a háboru alaptalanságát, veszélyességét és a nehéz áldozato-kat, melyekkel az összekapcsolva leend, az okos-kodások rendes eredménye azon meggyőződésben nyilvánul, hogy a háboru elkerülhetetlen. Különös, miszerint a Rajna-batár meghódításáról vagy egy-általán tetleges területi nyereményről ugyszólván senki sem beszél.

A múlt év kezdetén gyakran hallottuk osz-trák tisztek szájából: „Egyszer már meg kell ve-rekednünk a poroszokkal.” Hasonlóan most a fran-cziák is ily politikai párviadala látszanak vágnyi Poroszországgal, és ez rosszabb, mintha anyagi ny-reményről volna szó. Arról, hogy a hadjárat rájuk nézve kedvezőtlenül üthetne ki, hallani sem akar-nak. A Poroszországgal háboru náluk egyértelmű a jeni elvete ismétlésével s e pont felett hasztalan fáradság velők vitatkozásba bocsátkozni. Általáno-san hiszik, hogy a császár augustus 15-én Napo-leon napján ismét valami fontosat fog mondani, körülbelől mint 1859. újév napján. Mihelyt a mex-i kő hadjárat okozta benyomás kissé elenyészett, a mi a francziáknál nem szokott sok időbe kerti, a kamarától egy milliárdot fognak követelni, és az kettőt fog megszavazni. A „Cabinet de Lecture” ben már pontosan tudják mi fog történni: Ausztria azzal kezd, hogy Galiciát felszabadítja, mint az-előtt Velencét, tisztán csak azért, hogy Orosz-or-szágot bosszantsa vele. Dánia Hamburgot és Dau-zigot bombázza. A dél-német államok hátulról ke-rülnek Berlinek, mialatt a porosz landwerek a Rajnánál tönkre veretnek. Mindez már ki van esi-nálva és semmikép sem maradhat el. Augustus 15-ig tehát mindenesetre még időtök marad el-készülni.

Más részről tudósítások is jelentik, hogy Franciaország nagy mérvben fegyverkezik.

A „Moniteur” e híreket czáfolva írja: Kül-földi lapok nyugtalanító tudósításokat közölnek, melyek szerint nemzetközi viszonyaink feszültek volnának s jogosulttá tennék valamely összeütközés előzárását annál is inkább, minthogy katonai elő-készületek fognak tétetni.

Ezen hírek alaptalanok, s ezeknek az ellen-séges szenvedélyek és önérdéki számítások által történt tovább terjesztése csak a sajnálatos hiszé-kenységnek tulajdonítható. A császári kormány e pillanatban semmiféle oly diplomatiai kérdéssel nem áll szemben, mely a különféle hatalmak irányábani békés baráti viszonyokat megváltoztathatná. A „Mo-niteur” elősorolja az activ hadsereg és ló-állomány kevesbítését, és végül így szól: A kormány ily határozott nyilatkozatokkal szemben bizik és reméli, hogy meg fogja szüntetni a közvélemény bizony-talanságát.

A jul. 30-ki „France” a „Moniteur” jegyzé-két hozván, így szól: A kedélyek csak akkor fog-nak teljesen megnyugodni, ha a porosz kabinet magatartása a franciaia kabinet loyál szándékainak megfelel. Hisz Franciaország békét akar és a németországi dolgok állását őszintén elfogadja, más oldaltól Poroszországnak a prágai béke határai közt kell maradnia. Franciaország nem akarja Poroszországnak majnai északi batárát akadályozni, de soha sem tűri, hogy Poroszország egész Német-or-szágra kiterjeszse uralmát, Bajorországot egy-szerre csak bevesse, Landauig hatoljon és Baden-ben vesse meg lábát, hogy aztán onnan aggressiv katonai diktatúrával nyomja a franciaia batárokat.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A Király és Királyné ö Felseégeik, mint írják, a Szent István napját Budán fogják megtünepelni.

— A szavazatszedő bizottmány vá-rosunokban tegnap este végezte be működését. A kijelölő bizottmány rendes tagjai a következők: Ifj. Tauffer Ferencz, Bányai Vita, Mikó Lőrincz, gróf Eszterházi Kálmán, id. Hincz György, Sáni László, Nagy Péter, id. gróf Bethlen János, Ürmösi Samu, dr. Szabó József, Kállai László, Korbul Bogdán, gróf Lázár Miklós és Tamási Sándor; póttagok: Stein János, Both János, Vizi Endre és Egeni Sándor.

— Az országgyűlés, mint Pestről távir-ják, f. hó 31-kére fog egybehívni, hogy mintegy 14 napi üléshez után novemberig elnapoltassék.

— A francziák császára, mint írják, f. hó 7-én Ausztriába jön. Előbb Ischlbe várják, de a terv megváltozott, s most Salzburgba váratik. Mindenesetre nagyjelentőségű hír.

— A provisorium kimaradt hivatalnokai ö Felseégezi folyamodványaikkal elérték, hogy a belügyminiszterhez rendelet ment, mely szerint min-

den nős megyehivatalnok, ki a restauratio alkal-mából hivatalából kiesett 6 hónapos, a nem nőül-tek pedig 3 hónapos díj-fizetést nyerjenek.

— A magyar országgyűlés delegatusai, mint a „Debate” biteles forrásból értesül — f. hó 4 és 6-dika között Budára összegyűlnek, hody 8-kán végleg összeül a regnicolaris küldöttség itt Bécsben. A volt magyar udvari kancellária helyi-ségeiben, hol most gróf Festetics miniszter lakik, már elő van készítve egy alkalmas tér, hol a kö-zös gyűlések fognak tartatni; a mellette levő épü-letben a volt erdélyi kancelláriában tartandják a magyar delegatusok külön tanácskozányaikat.

— Jókai Mór, mint pesti lapokból sajná-lattal olvassuk, Filreden megbetegedett s most ágy-ban fekszik.

— A hiv. „Budapesti K.” egy rendeletet hoz, melyben szabályozza a mérég-tartalmu porté-kákkali bánásmódot.

— Tegnapelőtt fogták ki a Szamosból a helybeli jogakadémia pedelusanak holttestét. A szerencsétlen a jogászok által m. hó 30-án a Kom-lóban rendezett búcsustélyen az élettől is elbúcsu-zott; rögtön visszatérés ígérete mellett, igenis ma-gas kedvben hagyta oda a vendéglőt s azóta senki sem látta többé tegnapelőtti; midőn már csak a hídka mellett malomgát alatt megtált hulla volt, melyen az erőszakosságnak legkisebb nyoma sincs, s így bizonyosan a partoni hirtelen elszédülés okozta halálát.

— A m. hó 28-diki vihar a Szeben és Ko-lozsvár közti távirá-vonalat meglehetősen megron-gálta; több mint 100 oszlopot döntött volt le; dü-hét inkább N-Szeben körül fejtette ki, hol többi közt egy a lakháztól jó távol álló csűr-fedelét a házra vetette, s azt összerokasztotta; emberélet azonban szerencsére nem esett áldozatul.

— Névmagyarosítás. Maros-Vásárhelyi irnok Steinbach Ferencz nevét Kópatakira változ-tatta át.

— Perczel Mór Deák Ferenczet készült meglátogatni P-Szt-Lászlón.

— A honvédek özvegyei, árvái s rokkant-jai segélyezésének ügyében a miniszterium egy ja-vaslatot dolgoztat ki, mely a segélyezés módját jelöli ki. A javaslat kidolgozásával Weninger Vincze, Tóth Vilmos és Gelich Richárd bíztak meg; az első a pénzügyi, a második a politikai részt dolgozza ki, a harmadik az illetők létszámát áll-lítja össze.

— Perczel Mór diadalutjával vannak telve a lapok. Pesteni fogadtatását már jelentették. In-nen szűlő megyéjébe tett utjáról így irnak: Min-den állomáson roppant néptömeg várakozott a hajó megérkezéte; s a lelkesedés, melylyel a számkí-vetésből hazatértet üdvözlék, a legnagyobb népsze-rűségről tanuskodott. Ercsiben, Adony- s Duna-Pentelén diszlövések és szűnni nem akaró „éljen”-ek fogadták a nép kegyenczet. — Minden hajóról, minden csónakról, mely a gőzössel találkoztott, fel-barsantak e szavak: „Éljen Perczel tábornok!” gyakran örömlövések is hangzottak. Az Adonytól Földvárig terjedő fensik egyik kiváló pontján egy Klapka-legionarius állt teljes díszben, katonásan köszönt s kilőtte fegyverét. Különösen nagyszerű volt a fogadtatás Duna-Földvárt. Közel s tá-volról üzlölt oda a sok ember, mindenütt virágok, zászlók. Honvédek díszőrséget képeztek a hídfőnél, mig mögöttük nagy indult vertek a dobosok; az ez alkalomból helyreállított kioszkhoz vezető uton diadalívek valának emelve; férfiak zöld koszorut nyújtának Perczelnek, nők és leányok pedig díszes kosarakban virágokat, kenyeret és gyümölcsöket a családnak. Perczelnek a „Hon” esti lapjában köz-lött válaszából a következőket emeljük ki: „Én már csak rom vagyok — mondá Perczel — nem vagyok többé a régi ember. Nem az, ki a tanács-kozás termében a szabadság eszméit hirdette, nem, ki a csatamezőn az eszmék érvényrejuttatásáért, a haza dicsőségeért küzdött. De bár megtört a hűjdo-s 18 keserű éve, bár megfogytam erőben, — hi-szem Istenemet, hogy ujra erőt ad még nekem a haza szent szerelme”... Azután szűlőmegyéje fia-i-hoz fordult, s felemlíté, hogy ott — Tolnában — tüzett ki 1838—39-ben először a zászló, mely alatt a nép 1848-ban az iga álló felszabadult, hogy e nép első volt fegyvert ragadni a szabadságért. „Most már ujra megerősödvé, legyünk készen min-denre, legyünk készen különösen itt a Duna mellé-kén. A Duna körül lesznek azok a csaták, melyek a világ sorsát eldöntendik. Azért tehát ne szakad-junk pártokra, legyünk egyek annak megoltalma-zásában, a mi a civilizációnak érdeke, és nekünk ezer éves jogunk.” Midőn a hajó Duna-Földvárról tovább ment, honvédhuszárokból álló lovas banderi-um képezte a kíséretet. Szintoly nagyszerű volt a fogadtatás Pakson, hová Perczel Faddról tengelyen érkezett. A hozzá intézett beszédekre utolag kije-lenté Perczel, hogy ő nem háborúval, nem konkolyt hinteni jött, hanem a béke olajágával, hogy min-denkit egyséisen ama nagy missióra, melyre Isten e nemzetet kiválasztá.

— Pesten az ország-házában a követ-kező változtatások vannak folyamatban: A terem eddigi 179 ölnyi térfogata 102½ öltre szál-littatik le. Az elsőki szék a terem hosszára tétetik át, a melylyel szemben lévő fal félgömbölyt alak-ban építtetik el. A karzatok is mind elépíttetnek s köröskörül beugró karzatok készíttetnek. Az irók

és hírlaptudósítók az elnöki szék mellett jobbra s balra kapnak helyeket. A világítás feltűről eszközöltetik. Végül a képviselők ülési felkötőben, a felsőházi ülésekhez hasonló módon és mértékben állítatnak fel. Ezen átállítás október 1-én napjait teljesen kész lesz. Hogy ha az országgyűlés előbb hivattatnék össze, ez esetben a képviselők ülési egyelőre az akadémia palotájában fognának tartani.

— Horvátországban néhol annyira fenyegeti a csőcselék az úri birtokokat, hogy határőröket kell megvédeniük rendelni.

— A nap hőse Bécsben a szultán, s alkalmasint eddig Pesten is, miután oda tegnapelőtté várták, s fogadtatására fényes készülékek tettek. Az igazhivók uralkodója tiszteletére adott bécsi diszebed leírásából nem tartjuk érdektelennek kiemelni az alábbiakat. Az asztal fejeztől a szultán, jobbján apostoli Felsége foglalt helyet. Jelen voltak még Károly Lajos, Lajos Victor, Albrecht Vilmos, Lipót József főhercegek, a toskanai nagyherceg, Württemberg Fülöp és Sándor hercegek, Miksa Emanuel bajor herceg, Wasa herceg, gróf Crenneville főkamara, gróf Fürstenberg főszertartómester, gróf Grünne főlovászmester, herceg Hohenlohe főudvarmester, gróf Kueffstein főudv. marschall, továbbá Murad és Jussuf Effend török hercegek, Fnad basa nagyvezír s még több török hivatalnok. Az ebéd kezdetén a szultán rövid imát mondott, a nélkül, hogy fejét fejéről levetette volna, s azt az ebéd folyama alatt is fentartá. Aranytől csillamló vörös öltönyű udv. cselédség szolgált az asztalnál. Az asztali edény arany, ezüst s a legfinomabb fehér porcellánból állott, melynek szélei a császári sas vagy koronával voltak ellátva. Az ételek hosszú ezüst tálakon az udvari konyhából katonák által hordattak fel az első emeletre, s itt

az udvari szolgálk által átvették. Ebéd alatt az előcsarnokban zenekar játszott. A szultán saját udv. konyhájában készült ételből evett; semmi bort nem iszik. Az ezen konyhában készült ételből megemlítendő: a juhús pecsenye, mely minden ebédnél előfordul, s annak készítéséhez rizs, zöld bab, kel-káposzta, s dinnye használtak; finomul összevágott hús rizsszel keverve szőlőlevélben díszítve szorosan begöngyölve; ez étel zsírban pároltatik, s egyáltalában izletesnek állítatik. Bor helyett a szultán és kísérete kis fűlespoharakban sód vizet málnával vagy narancslével ivott. — Az ebéd 7 óráig tartott.

— Pestről írják, hogy az idegenek száma múlt hó 22-től 29-ig 1,612-re rugott.

— Kossuthnak legközelebb egy képekkel ékített életrajza fog megjelenni. Az utóbbiak közül elég fölemlítünk saját neje, fia, leánya arczeit, a turini lakás, a turini dolgozószoba, a kiutahai lakotanya, a marseilli jelenet, a Southamptonba érkezés s más hasonló rajzokat, melyek a leghitelesebb leírásokkal támogatva, bizonyára oly érdeklést fognak ébresztetni, melyet újabb időben egy munka sem. A becses mű két kiadásban jelenik meg. Olcsó népies és finomabb, de szintén jutányos kiadásban.

— Bajorországban, Bambergben, most végezte be földi pályáját egy trónvesztett fejedelem: Ottó, Görögország volt királya. Az elhunyt himlőbe esett, s e betegség folytán múlt hó 27-én este Bambergben, szülő-városában, korának 53. évében meghalt. Ottó király az elhunyt bajorországi Miksa király testvére volt, így tehát a jelenlegi bajor király nagybátyja. Alig 17 éves korában Ottó 1832. okt. 5-én fogadta el Görögország királyi méltóságát, 1833-ban febr. 6-án lépett a trónra, és 1835. június 1-jén, miután a nagyköröságot elérte, vette át a kormányzóságot. Tudva

van, mily politikai viharok rengették meg Ottó király kormányát alatt Görögországot s a királyi széket, míg végre Ottó király 1864. okt. 24-én elhagyta országát. Ez idő óta Ottó király mint magán ember élt régi hazájában.

— Mint New-Yorkból írják, Miksa császár után még tíz cs. tábornokot végeztek ki.

— Egy amerikai lap nem banna, ha elhinnék olvasói, hogy ott egy gyermek született, mely születése után egy kávészék méretűben egészen elfért; hét hetős korában csupán 1 és fél fontot nyomott, s e mellett egészséges és ép. Annál jobb; az ily ember születésének aztán kisebb darab kell az adó kifizetése után még megmaradt kenyérből.

UJ POSTA.

— A török szultán Budapesten van. Julius 31-én este a Bécsből jövő gőzzel érkezett meg. Roppant néptömeg állt a partokon s üdvözölte a padisábot. A magyar vendégszeretet üdvözlete volt s a hála nyilvánítsa csupán azon kormány feje iránt, mely 1849-ben oly nemes módon viselte magát menekülteink iránt. Politikai színezte sem e látogatásnak, sem a fogadtatásnak nem lehet a lánczid, a hajók árbczai zászlókkal valának díszítve s a Gellérthegy ormáról 24 ágyulós fegyverek a hatalmas Szuleimán utódát, kinek őse 300 év előtt egészen más körülmények közt vonult fel Budavárába. A kikötőhely török és arabs izlési díszítésekkel s egyszersmind nemzeti jelvényekkel volt feldíszítve. A hajók kikötése után fogadták a szultánt a miniszteriumnak ittlévő tagjai, a két város főpolgármesterei és főkapitányai, a városi képviselők és egyéb honoratiorok nemzeti díszöltönyben. Az „Indep.“-nak írják Párisból, hogy Niel marsall roppant tevékenységet fejt ki a hadsereg kiegészítése és reorganisatioja körül. Minden idő-

sebb s szolgálata kevesebb alkalmas tábornok és tiszt, ifjabb, életerősebb egyéneknek kénytelen helyt adni. Azt is mondják, hogy a kormány, a mely sok lovat szedett össze Magyarországon, most Olaszországban is folytatja a vásárlást.

— Rómából a „Gaz. d. Italia“-t igen nyugtalanító hírekről tudósítják. Az örökvárosban a forrongás általános, minden pillanatban a forradalom kitörését lehet várni; július 23. és 24-ike közti éjelen több mint 200 egyén fogatott be. A 42. olasz seregrend Firenzéből érkezett parancs következtében a legnagyobb sietséggel a pápai határ felé nyomult, hogy az önkéntes csapatok minden kísérletét megakadályozza. A „G. di Roma“ e hirt czafolni igyekszik s azt állítja, hogy az egész nagyözve van.

— A Miksa császár halálát megbeszélendő hadjárat számára, mint New-Yorkból távirják, a toborzások sikerrel haladnak. — Ugyanonnak kelt távirat szerint Juárez újból megválasztatását visszautasította.

Gabonaár Kolozsvárt aug. 1-jén 1867.

(Alsó a. mérő, középár.)
Tisztábrza 3 frt 60 kr. Elegybúza 2 frt 90 kr. Rozs 2 frt 30 kr. Árpa 1 frt 40 kr. Zab 1 frt 50 kr. Törökébúza 2 frt 50 kr. Pityóka — frt 90 kr. Marhabús fontja belváros 14, külvárosban 12 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Julius 31-én: 5% Metaliques 100 frt 57.—, 5% Nemzeti kölesön 100 frt 67.40. Kamat 59 50. 1860. Kölesön 89.20. Bankrészevény 700.—. Hitelezési részvény 200 frt 180.—. London 10 ft st. 100 ft 23 1/2, kr 127.30. Ezüst 124.50. Cs. királyi arany 6.06 1/2.

Julius 30-án: Földtehermentési kötvény Magyarország 68.—. Erdélyi 64.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

A kereskedelmi és ipar- AKADÉMIA Gratzban,

egy stájerhoni kereskedők és iparosok által alapított magasabb kereskedelmi és ipar képző-intézet

október 1-jén kezd 5 dik tanévét

Az intézet célja:

Szervezet:

Az intézet két szakiskolából, a kereskedő- és a kereskedő-iparosból, mindegyik három évi tanfolyammal, áll; az utóbbi egy vegytani és egy erómtani irányra oszlik. A szakfolyakon kívül három nyelv tanítatik (olasz, francia, angol). A gyakorlati kiképzés tekintetéből létezik egy kereskedői minta-iroda (Comptoir), egy vegytani műszoba (Laboratorium) és egy erómtani tanító-műhely: a szakiskola és irány választása nincs korlátozva.

Fölvételi feltételek:

14 éves életkor s az alsó-reáltanodai vagy algymnasiumi ismeretek. Olyanok számára, a kik ezen ismeretekkel nem bírnak, előkészítő iskola van felállítva.

Katonakötelesség:

A grázi akadémia tanítványai, mint más egyetem és technikai főiskolák tanítványai, katonakötelességüket illetőleg, a legnagyobb kedvezményben (folytonos szabadság) részesülnek.

Növelde:

idegen tanuló, a csak akadémikusok számára alapított, s egy akadémiai igazgató vezetése alatt álló nevelő-intézetben, 350 forint évi díj mellett fölvételt nyerhetnek. Minden tudakozódnak legszívesebben ad felvilágosítást és kimutatást a kereskedelmi és ipar-akadémia igazgatósága.

(258)

3/6

(1—3)

igazgatósága.

CSIKY TESTVÉREK

(Kolozsvárt, nagypiac Szathmári-ház.)

jól berendezett fűszer-kereskedésükben ujlág érkezett 25 féle hazai- és külföldi-friss töltésű

ásványos gyógyvizek.

NAGY VÁLASZTÉKBAN
olajbatört és száraz viz-festékek
francia, porosz és angol
butor-, bőr- és kocsilack
a legjutányosb áron.

(204)

(6—*)

Haszonbér.

A kolozsvári helvéthitű egyház és tanoda közösön birató

273 és 274 számú lábosháza,

a jövő 1868-dik év Aprilis 24-kén kezdve, hat évre haszonbérbe adandó. A bérleti szándékozók ajánlataikat, melyhez a felajánlandó évi bér 10%-je bántatpénzül melléklendő, f. évi **September 15-éig** beadhatják egyházi pénztárnok Filep Samuhoz — bel-királyuteza 41 szám alatt — hol a haszonbéri feltételek, s más ide vonatkozó körülmények felett is bővebben értekezhetni.

R. DITMAR
WIEN

(239) (4—12)

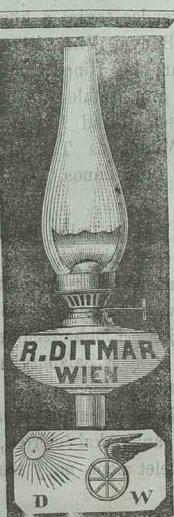
DITMÁR R.

cs. kir. szab. lámpágyárának
BÉCSBEN,

mely Európában e nemben a legnagyobb és leghirnevesebb telepítvény, — új árjegyzéke és mintarajzai megjelentek, s kereskedők és kalmárok számára ingyen kaphatók.

Az árak olcsóbbak, mint a bel- és külföld minden más gyártmányaié.

Raktárainban a szállítási díj hozzáadásával ugyanazon ár és feltételek mellett árulatik, mint a gyárban Bécsben.

R. DITMAR
WIEN

Előleges hirdetés.

A nagyérdemű közönségnek irányomban tanúsított eddigi bizalmáért, hálás köszönetem nyilvánítása mellett, főtekrésem az hogy számos évekig Angolhonban gyűjtött tapasztalataimat és tanulmányaimat, — pedig a hol üzlethez szükséges cikkek a legnagyobb mértékben és minőségben találhatók — kedves hazámban terjeszszem és hazámfiat részlettesem az által, hogy oly cikkek hozatok meg, melyek eddig még nálunk merőben ismeretlenek voltak, van szerencsém tehát tudni, hogy a beállandó téli évszakra már megjötték Londonból portékáim, melyek között különösen kiemelem és figyelembe ajánlom **Északamerikai mokus és nyest** bőröket, melyekből a legszebb prémek készültek, s melyekkel díszekedhetek, hogy a két magyar hazában **csakis nálam** kaphatók, azért pedig igyekszem azokat a legolcsóbban számítani.

Ajánlom továbbá az urak részére, a már nagy mennyiségben készült és tészést nyert **Sebastopolaimat**, melyeket most még többféle külföldi bőrökből készíttettem, s ki merem mondani, hogy azokat legjobb móddal és legjutányosabban csakis én tudom készíteni, mivel azok készítése után magamnak fenntartottam.

PROHÁSZKY JÁNOS,

székesmester Kolozsvárt nagy-piacz Nro 7.

(345)

(17—*)

A „VIKTORIA“

biztosító társaság Kolozsvárt,

melynek

Elnöke: **Báró JOSIKA LAJOS,**
Alelnöke: **Hintz György,**
Igazgatói: **Dózsa Dániel, Kóváry László, Wagner Frigyes,**
Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly,**
Vezérügynökségei: **Pesten, S. A. Ujhelyen, Bécsben, Brünben, Prágában,** Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein **fő- és alügynökei** vannak.

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal.

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle **lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárak, műhelyek, azok szerelvényei, butorok, árucikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szálás és szemes gabona, takarmány, baromállomány sat.**

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy-szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmények engedtetnek, a kár okigazságosan és gyorsan fizetttetnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható:

Kossuth Lajos arczképe

élet nagyságban 2 frt.

VISZHANGOK AZ ÉLETBŐL.

Irta Cserey Drusiánna.

Kiadták ifj. Berzenczey Miklós és Lukácsfi Aurél.

Tartalom: Ajánlat. Előszó. Nézetek és vélemények. Bévezetés. Élet. Nevelés, önevelés. Társalgás és társas érinkezés. Szeretet, szerelem. Lélektan. Miveltég és eszközei.

Ára 1 frt. o. é.

Befőttes és más üvegekre a drága **Lan-torna** helyett a tartósabb, célszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

pergament papír

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 8, 10 krért.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

PANORAMA.

Alólt tisztelettel jelenti a nagy érdemű közönségnek, hogy egy nagy-szerű **Panorámával** ide megérkezvén, a képei a híres Niessen Atelier képeivel vagyon ellátva, A nézőhely van **középkapuk ki-vül** a sátorban. (257) (2—2)

Az első kiállítás programja:

1. A magyar király koronázása.
2. A Lissai tengeri csata.
3. A nagy csata Königrätznél.
4. A Custozza csata.
5. Triest város áttekintése.
6. A Jitschini hídnál csatázás.
7. Mózes a Sínai hegyen.
8. Berlin Poroszország fővárosa.
9. Orosz csár Miklós ő felségének gyászkiérete Szt. Pétervárott.
10. Útközlet dél-Tirolban.

WINTER WILMOS.

(253)

(2—3)

Ügyvédi iroda

Alólt tisztelettel köztudomásra jut-tatni ohajtom, miszerint a feloszlott er-délyi nagyméltósági királyi udvari kor-látnokság 1867 Január 9-ről 5430 — 1866 sz. a. kelt magas rendelvényi el-határozása folytán Kolozsvár városbani székhelylyel lett kineveztetésem követ-keztében ügyvédi működésemet megkez-dettem, s erre belső-magyarutczában 425 sz. a. házbán nyitottam irodát.

Kolozsvárt, 1867 jul. 23.

Papp Elek, hites ügyvéd.

(248)

(3—3)

Repczét,

len- és kendermagot legmagasabb árban vásárol

HEYMANN ZSIGMOND,

keresk. ügynök Kolozsvárt,

főter 8. sz. a.

(256)

(2—3)

Kiadó vagy eladó ház.

Kolozsvárt, hidkapun belől 303 sz. a. bérbe kiadó egy **zsemle-sütőde**, mely áll egy külön szobából, sütőház és sütő-konyhából, lisztrakhelynek való kamrából, a szükséges jó hámbárokkal és az üzlet-bez tartozó minden kellékekkel együtt; vagy az egész telek, hol az irt zsemle-sütőde van — **örökáron eladó** — mely áll a fenn leirt részekből, továbbá: bidutca felől az utcára néző és szappanyutca felől hasonló képp az utcára néző két egymásba járó boltozott szobából, hasonló éleškamrából, téli nyári konyhával, 2000 vederre való 3 osztályú száraz pinczével, fa és szeker-szinnel, az udvaron bő és jóízű szivattyus kuttal, szappanyutca felől kapu bejárás-sal. Bővebben értekezhetni helytt a tulaj-donossal.